

Visie

Inloop voor ontmoeting, meedoen en ondersteuning GGZ / (L)VB

Gemeente Assen

Versie: 1 juni 2021

Status: Vastgesteld door College van Burgemeester en Wethouders van Assen
op 8 juni 2021

Waar staan wij voor in Assen?

De gemeente Assen wil dat jeugdigen en volwassenen veilig en gezond op kunnen groeien, mee kunnen doen in de samenleving en zo zelfredzaam mogelijk zijn. Een vitale, verantwoordelijke en inclusieve samenleving, waarin inwoners omzien naar elkaar en 'samenredzaam' zijn, vormt daarvoor de basis. In de toekomst blijven we dit stimuleren en versterken. Dat doen we door een positieve benadering van onze inwoners, door preventie, door te investeren in een gezond en veilig leef- en opvoedklimaat en door het faciliteren van bewonersinitiatieven. Ook van onze maatschappelijke partners, de welzijnsorganisatie, zorgpartijen, het onderwijs en huisartsen vragen we daar in te investeren.

Als zich problemen voordoen, beschikken inwoners en de samenleving over het algemeen over voldoende veerkracht om daar zelf oplossingen voor te vinden. Samen met familie, vrienden, buurtgenoten en informele zorg. Als de eigen kracht van mensen zelf en van de samenleving niet toereikend zijn om maatschappelijke of (psycho)sociale problemen het hoofd te bieden, is er passende hulp en ondersteuning beschikbaar. De inwoner staat daarbij centraal en 'positieve gezondheid' dient als basis; de focus is gericht op wat mensen wel kunnen en niet alleen op het ervaren probleem. De geboden hulp en ondersteuning is kortdurend, licht en collectief als het kan en intensiever als het moet. Om menselijk leed maar ook hoge kosten te voorkomen, willen we 'er vroeg bij zijn' als ondersteuning nodig is, maar niet onnodig 'intensief inzetten'. Waar het kan willen we normaliseren, minder problematiseren en minder indiceren. Kortom, we willen het gewone leven versterken!

Om de visie te ondersteunen hebben we verschillende praktijkvoorbeelden ontvangen, deze zijn opgenomen in de kaders '*uit de praktijk*'. In bijlage 1 is treft u een overzicht aan van de van toepassing zijnde kaders.

Wat is een inloop?

Een inloop is een verzameling van activiteiten, initiatieven en interventies om ontmoeting, herstel en meedoen te stimuleren. Het is een laagdrempelige plek voor mensen die de weg niet makkelijk zelf kunnen vinden naar ondersteuning en ontmoeting. De inloopfunctie staat niet op zichzelf, maar haar kracht zit in de samenwerking met anderen om dit nabij de inwoner te organiseren.

Voor wie is de inloop?

De inloop is een algemene laagdrempelige voorziening toegankelijk voor alle inwoners van Assen, maar in het bijzonder bedoeld voor inwoners die psychisch kwetsbaar zijn en/of een (licht) verstandelijke beperking (LVB) hebben.

Wat willen we bereiken met de inloopfunctie?

Voor een deel van de inwoners van Assen zijn er structurele belemmeringen om mee te kunnen doen aan de samenleving. Voor deze inwoners is een inloop een plek waar zij terecht kunnen om onder de mensen te zijn. De inloop heeft daarom meerdere doelen:

- a) Ontmoeting
- b) Vroegsignalering en stabilisering
- c) Meedoen
- d) Vergroten van de zelfredzaamheid
- e) Ontlasten van de directe omgeving van de inwoner (bijvoorbeeld mantelzorgers of de buurt)
- f) Bijdragen aan het bevorderen van een inclusieve samenleving

De activiteiten en (lichte) hulp en (herstel)ondersteuning die worden geboden zijn erop gericht dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en meedoen aan de samenleving. Een inloop is een algemene voorziening waar inwoners van Assen naar toe kunnen c.q. naar toe verwezen kunnen

worden voor ontmoeting en deelname aan activiteiten gericht o.a. stabilisering, herstel, het vergroten van de zelfredzaamheid en/of het opdoen van vaardigheden om (weer) mee te (kunnen) doen in de samenleving. Een inloop vormt een brug tussen de kwetsbare inwoner en diens omgeving; dat wat hij/zij nodig heeft om mee te doen in de samenleving.

Uit de praktijk:

Kees is een vaste bezoeker in inloophuis Pand 42. Hij heeft een licht verstandelijke beperking en woont zelfstandig met begeleiding. Na de lunch wil hij vanuit de inloop weer met de taxi terug naar huis. Hij vraagt aan de aanwezige ervaringsdeskundige of deze voor hem een taxi wil bestellen. De ervaringsdeskundige nodigt hem uit om de taxi zelf te bellen en biedt aan om bij hem te blijven tijdens het telefoongesprek. Kees vindt het erg spannend, maar belt zelf het taxibedrijf. Na dit telefoongesprek voelt Kees zich erg blij en trots op zichzelf.

Welke positie heeft de inloop t.o.v. van andere voorzieningen?

Onze ambitie is dat in alle wijken voldoende laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting aanwezig zijn, deze algemene voorzieningen zijn beschikbaar en toegankelijk voor alle inwoners van Assen. Voor inwoners die aanlopen tegen (structurele) belemmeringen om mee te kunnen doen aan de samenleving vanwege hun psychische kwetsbaarheden en/of (L)VB vinden wij het belangrijk dat er plekken zijn waar zij zich veilig voelen om elkaar te kunnen ontmoeten. Daar is de inloopfunctie voor bedoeld. De positie van de inloop kenmerkt zich door:

- herkenbaarheid;
- een duidelijke positie in de keten; en
- specifieke aandacht voor deze doelgroep en de inzet van vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en/of professionals die kennis en ervaring hebben in het werken, begeleiden en ondersteunen van deze doelgroep.

Met het benoemen van een doelgroep beogen we niemand van een inloop zoals voorzien in deze visie uit te sluiten. Een inloop is een collectieve algemene voorziening die toegankelijk is voor alle inwoners van Assen. Door open te staan voor iedereen draagt een inloop bij aan een inclusieve samenleving.

Wat biedt de inloop?

In lijn met de doelen van een inloopvoorziening biedt een inloopvoorziening een ontmoetingsplek, activering om mee te doen en draagt het bij aan de vroegsignalering en preventie.

Bij binnenkomst word je hartelijk ontvangen door de gastheer/gastvrouw. De locatie ademt rust uit en nodigt uit om plaats te nemen aan één van de gezellige tafels. De gastheer/gastvrouw voorziet je van koffie/thee en knoopt een kort praatje met je aan. Hij/zij kan je informeren over het menu van de dag en de activiteiten die die dag worden aangeboden en waar je eventueel nog aan kan deelnemen.

Ontmoeting

Je kunt elkaar in een inloopvoorziening ontmoeten voor het drinken van een kopje koffie en het maken van een praatje. De locatie nodigt hiertoe ook uit. Het is een prettige en rustige omgeving waar mensen zich veilig voelen en – als je dat wilt – aandacht voor je is en je wordt gezien. Het kan hiermee ook een tussenstap vormen tussen omgang met lotgenoten en participeren in de eigen wijk. Er wordt verbinding gezocht met bestaande ontmoetingsinitiatieven in de wijk, zoals bijvoorbeeld vanuit Mijn Buurt Assen.

Uit de praktijk:

Bart kwam vorig jaar als thuis- en dakloze in de Inloop. Hij had behoefte aan een praatje en wat warmte in een gezellige omgeving. Hij bleef na deze eerste kennismaking de inloop regelmatig bezoeken.

De inloopvoorziening is belangrijk voor bezoekers en medewerkers om hun sociale contacten uit te breiden.

Activiteiten gericht op ontmoeting, zelfredzaamheid en meedoen

Een inloop is dus vooral een plek waar je terecht kunt voor ontmoeting. Maar als je daar behoefte aan hebt of aan toe bent kun je ook deelnemen aan activiteiten gericht op ontmoeting, zelfredzaamheid, herstel en meedoen. De inwoner heeft daarbij zelf de regie en geeft zelf aan waar hij/zij behoefte aan heeft.

De activiteiten worden niet allemaal door of namens de inloop zelf uitgevoerd. Er wordt daarbij zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande activiteiten die worden aangeboden door andere partners uit het voorliggend veld. De rol van een inloop is dan meer gericht op het bieden van ondersteuning aan de inwoner om de stap te zetten naar deze activiteiten, bijvoorbeeld doordat een vrijwilliger een aantal keer samen met de inwoner meegaat naar de activiteit of helpt bij het inschrijven voor de activiteit.

Wanneer een activiteit nog niet wordt aangeboden kan een inloop besluiten om de activiteit zelf te organiseren, in samenwerking met een andere partij of – in het kader van het vergroten van de zelfredzaamheid en meedoen – een inwoner ondersteunen om de activiteit zelf of met elkaar te organiseren.

Uit de praktijk:

Bart vertelt tijdens één van zijn bezoeken dat hij vroeger een goed lopende onderneming had, een ruim inkomen en een relatie. Door zijn verslaving was hij alles kwijt geraakt. De ervaringsdeskundige Marcel (met ervaring rondom verslaving) en Bart spreken elkaar regelmatig en de Marcel confronteert Bart met de vraag: “Wat wil je met je leven?”. Bart start met werken in de keuken. Na verloop van tijd krijgt hij steeds meer grip op zijn verslaving en op zijn leven. Hij ontwikkelt weer meer eigenwaarde en krijgt weer zin in het leven. Tegenwoordig heeft Bart een betaalde baan en een eigen huis om in te wonen.

Vroegsignalering en preventie

Voor alle partijen in het sociaal domein is preventie een deel van de opdracht. Door tijdig te signaleren wordt enerzijds voorkomen dat op termijn langdurig intensievere zorg en ondersteuning nodig is. Anderzijds ondersteunt een inloop inwoners - die uit intensievere vormen van ondersteuning komen - op hun weg naar (meer) zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving, zoals bijvoorbeeld bij het programma ‘Weer Thuis’. Binnen ‘Weer Thuis’ werken zorgaanbieders, woningcorporaties, gemeenten samen aan de opgaaf van uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Mensen stromen uit naar een wijk en een laagdrempelige inloop kan bijdragen aan een ‘zachte landing’.

Klaassina woont begeleid zelfstandig in een appartement met thuis wonen plus. In de inloopvoorziening heeft ze zelf twee vaste vriendinnen ontmoet met wie ze regelmatig afsprekt. Daarnaast is ze een cursus kon gaan volgen om thuis zelf gezonde maaltijden te kunnen bereiden of voor familie of vrienden te kunnen koken.

Van de inloopfunctie wordt verwacht dat zij (ook) een bijdrage leveren aan een sluitende ketensamenwerking en terugvalpreventie voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en/of (L)VB. Dit doet zij door het tijdig signaleren dat het minder gaat met de inwoner, maar ook het doorverwijzen naar of adviseren van andere beschikbare hulp en ondersteuning in de wijk of in de stad. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Optimaal Leven, OGGZ of Vaart Welzijn. Binnen een inloop is daarom kennis & expertise van de sociale kaart.

Vaste bezoeker Lars komt al een aantal weken niet meer naar de inloopvoorziening, vrijwilliger Pieter belt hem op. Na een kort gesprek geeft Pieter aan dat Lars wordt gemist op bij de inloop. Lars geeft aan dat het de afgelopen weken wat minder ging en dat hij daarom niet naar de inloopvoorziening ging. Inmiddels durft hij eigenlijk niet meer naar de inloopvoorziening te komen. Pieter spreekt met hem af dat hij hem binnenkort zal ophalen en dat ze dan samen op een rustig moment naar de inloopvoorziening gaan voor een kopje koffie.

Bijlage 1 Kaders Sociaal Domein gemeente Assen

Kadernota Sociaal beleid 2018 – 2022

De Kadernota Sociaal Beleid neemt positieve gezondheid als uitgangspunt. Met positieve gezondheid wordt bedoeld dat niet meer wordt gekeken naar de 'af- of aanwezigheid van ziekte, maar het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Van daaruit dragen mensen bij aan onze samenleving. Door positieve gezondheid als uitgangspunt te nemen zijn we in staat om meer samenhang aan te brengen in ons sociaal beleid en weten we Jeugdhulp, WMO en Participatiewet te verbinden met domeinen als onderwijs, welzijn en gezondheid'. Om ervoor te zorgen dat er samenhang ontstaat in het sociaal beleid zijn er een viertal kaders geformuleerd, welke ook van belang zijn voor de inloopvoorziening:

1. Actieve samenleving
2. Zelfstandigheid en meedoen de norm, werken het doel
3. Laagdrempelige toegang tot ondersteuning
4. Samenwerken op basis van gelijkwaardigheid

De subdoelen en maatregelen die per kader nader zijn uitgewerkt zijn ook van belang voor de visie op de inloopvoorziening.

Onderhandelaarsakkoord Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) 2019 t/m 2022

Verschillende landelijke organisaties op het gebied van GGZ, gemeenten, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS hebben een akkoord gesloten over de toegankelijkheid en (verdere) transformatie van geestelijke gezondheidszorg in Nederland. In dit akkoord is het volgende ideaalbeeld geschetst: 'dat er goed naar de persoon wordt geluisterd, deze de hulp krijgt die nodig is en afgestemd is op zijn behoefte en dat deze hulp snel geleverd wordt'.

In het akkoord is afgesproken dat alle betrokken partijen zich committeren aan de transformatie naar de 'juiste zorg op de juiste plek' met als beoogd effect:

- 'Het voorkomen van (duurdere) zorg;
- Het verplaatsen van zorg, (dichter) bij mensen thuis als dat kan dan wel verder weg (gespecialiseerd en geconcentreerd) als het omwille van de kwaliteit en doelmatigheid moet.
- Het vervangen van zorg door andere hulp en/of ondersteuning, zoals e-health, met een gelijkwaardige of betere zorginhoudelijke kwaliteit van zorg.'

Het akkoord beperkt zich hierbij niet alleen tot de GGZ, maar zoekt nadrukkelijk de verbinding met de andere leefgebieden zodat de cliënt integraal wordt ondersteund om naar eigen vermogen mee te kunnen doen in de samenleving.

Een deel van de mensen die nu bij de inloopvoorziening komt heeft te maken met psychische aandoeningen waarvoor ze al dan niet in behandeling zijn / ondersteuning ontvangen. In het onderhandelaarsakkoord wordt expliciet aandacht besteedt aan voorzieningen die een brug vormen tussen zorg en de samenleving, waar men terecht kan voor ontmoeting, activiteiten, onderlinge steun en leertrajecten zodat mensen hun eigen leven vorm kunnen (blijven) geven.

Voor de inloopvoorziening is het onderhandelaarsakkoord van belang omdat gemeenten zich met de ondertekening van het akkoord hebben gecommitteerd aan het stapsgewijs maken van afspraken met zorgverzekeraars over het beleid en de financiering rondom integrale zorg. Eén van de thema's die hierbij aan de orde kan zijn is de rol en bekostiging van voorzieningen die een brug vormen tussen zorg en samenleving (in het onderhandelaarsakkoord aangeduid als herstelacademies en zelfregiecentra).

Bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke stad 2020 – 2022

In het bestuursakkoord is de koers voor de komende twee jaar bepaald en staan een aantal kaders opgenomen die van belang zijn voor de inloopvoorziening:

- *Wijken als pijlers van de stad*
'De voorzieningen in de wijk bieden inwoners ruime mogelijkheden tot zelfstandigheid en persoonlijke ontwikkeling'. Ondersteuning wordt geboden aan inwoners die het echt nodig hebben volgens het adagium 'licht waar mogelijk, intensief als het moet'. De wijk staat hierbij centraal als schaal.
- *Menselijke maat*
In Assen willen we dat iedereen mee kan doen. Voor degene voor wie meedoen nog geen vanzelfsprekendheid is, is er een stevig vangnet o.a. in de vorm van passende voorzieningen. Met als doel dat ook 'kwetsbare inwoners hun plek kunnen vinden in de samenleving'.

Programmaplan Sociaal Domein 2020

Het sociaal domein is een breed en complex veld, dat veel in beweging is. Het programma de Opwinding heeft als doel een toekomstbestendig en goed functionerend sociaal domein te realiseren waar kwetsbare inwoners de ondersteuning krijgen die nodig is binnen financieel duurzame kaders. Om dit te realiseren wordt geïnvesteerd in:

- a) 'Preventie (hierdoor is op termijn minder inzet van zorg nodig)
- b) Transformatie
 - Normaliseren / de-medicaliseren
 - Inzet en versterking van sociaal netwerk en sociale omgeving van inwoners, via inzet van vrijwilligers
 - Door afschalen van zwaardere naar lichtere zorg / ondersteuning
 - Beter bepalen wie welke vorm van ondersteuning nodig heeft
 - Regie op transformatie
 - Regie op toegang tot 2^e lijns ondersteuning, rolduidelijkheid
- c) Optimaliseren dienstverlening, kostenbeheersing
- d) Ontschotten/ meer integrale benadering van het sociaal domein en het verbeteren ketensamenwerking'

Het doel en de strategie van het programma zijn ook van belang voor de inloopvoorziening.

Programmabegroting 2021

De kaders en ambities uit het bestuursakkoord worden jaarlijks verder uitgewerkt/ingevuld in de programmabegroting. Op 5 november 2020 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2021 vastgesteld. Voor de inloopvoorziening is het volgende van belang:

- Door het versterken van preventie en de inzet van collectieve voorzieningen [in de wijken] is het de bedoeling dat ingezet wordt op lichte ondersteuning waar het kan en intensief waar het moet om zelfredzaamheid en participatie te bevorderen. In samenhang hiermee wordt in Assen gestreefd naar een inclusieve samenleving, gericht op 'samen-redzaam' door inzet van het eigen of sociale netwerk, een collectieve voorziening of een maatwerkvoorziening.
- Inzet om daar waar mogelijk inwoners die nu in een instelling wonen of daar hebben gewoond met behulp van ondersteuning zelfstandig te laten wonen.
- De transformatie van het sociaal domein wordt samen met zorgaanbieders, Vaart Welzijn, buurtteams en vrijwilligersorganisaties gedaan.
- Er wordt ingezet op de beweging van in een instelling beschermd wonen naar beschermd thuis wonen, waarbij deze inwoners op een prettige en veilige manier in de wijken kunnen wonen met de benodigde ondersteuning dichtbij.